



Ρενέ Ντεκάρτ

Μαθαίνοντας για την ύπαρξη μέσα από το φιλοσοφικό έργο του Ρενέ Ντεκάρτ

Μαθησιακοί Στόχοι	Αυτό το σχέδιο μαθήματος έχει ως στόχο να εισαγάγει τους μαθητές στη ζωή και τη συμβολή του Ρενέ Ντεκάρτ, ενός από τους πιο σημαντικούς φιλοσόφους της δυτικής ιστορίας. Οι μαθητές θα εξοικειωθούν με τις βασικές ιδέες και έννοιες του Ντεκάρτ και θα ενθαρρυνθούν να χρησιμοποιήσουν κριτική σκέψη και προβληματισμό σχετικά με τη φιλοσοφία του Ντεκάρτ.
Μαθήματα	Φυσική, Επιστήμη, Αστρονομία, Μεταφυσική
Προτεινόμενη Ηλικία (10-12 ή 12-14)	12-14
Αριθμός εμπλεκόμενων μαθητών	20 (χωρισμένοι σε ομάδες των 4 ή 5 μαθητών ανά ομάδα)
Διάρκεια	90 λεπτά
Δεξιότητες που αναπτύσσονται	Κριτική σκέψη, σκεπτικισμός, διεύρυνση οριζόντων, δεξιότητες συνεργασίας
Απαιτούμενα Υλικά	<ul style="list-style-type: none">- Λευκός πίνακας ή μαυροπίνακας- Μαρκαδόροι ή κιμωλία- Χαρτί και μολύβια για τους μαθητές- Φορητός υπολογιστής/διαδίκτυο- Γρίφοι
Βέλτιστες πρακτικές συμπεριληπτικής εκπαίδευσης	<p>Πρόκειται για ένα σχέδιο μαθήματος που βασίζεται κυρίως στην ομαδική συζήτηση, με στόχο την εμπλοκή όλων των μαθητών. Θα πρέπει να διασφαλίσετε ότι όλοι οι μαθητές αισθάνονται άνετα να συμμετέχουν ενεργά καθ' όλη τη διάρκεια του σχεδίου μαθήματος.</p> <p>Ανάλογα με τη δυναμική της τάξης και τον διαθέσιμο χρόνο, μπορεί να χρειαστεί να προσαρμόσετε το σχέδιο μαθήματος ανάλογα με τις ανάγκες και το επίπεδο συμμετοχής των μαθητών. Μερικά παραδείγματα πρόσθετων δραστηριοτήτων περιλαμβάνουν:</p> <ul style="list-style-type: none">• Οργανώστε μια δραστηριότητα στην τάξη όπου οι μαθητές συζητούν για την εγκυρότητα της μεθόδου αμφισβήτησης του Ντεκάρτ.• Αναθέστε στους μαθητές μια γραπτή εργασία προκειμένου να προβληματιστούν σχετικά με τις



	<p>δικές τους πεποιθήσεις και να εφαρμόσουν τη μέθοδο αμφισβήτησης του Ντεκάρτ προς αμφισβήτησή των πεποιθήσεών τους.</p> <ul style="list-style-type: none">• Δημιουργήστε μια ομαδική εργασία όπου οι μαθητές σχεδιάζουν μια οπτική αναπαράσταση του δυϊσμού του-σώματος.
--	--

Εισαγωγή

Αυτό το σχέδιο μαθήματος αποσκοπεί στην εισαγωγή των μαθητών στη φιλοσοφία του Ρενέ Ντεκάρτ. Ο κύριος στόχος αυτού του σχεδίου μαθήματος είναι να εξηγήσει στους μαθητές πώς η φιλοσοφία μπορεί να συμβάλει στην προώθηση της κριτικής σκέψης και πώς έχει συμβάλει σε διάφορους ακαδημαϊκούς τομείς στο πέρασμα των χρόνων.

Αυτό είναι ένα παράδειγμα σύντομου βίντεο που μπορείτε να προβάλετε στους μαθητές σας ως εισαγωγή στη φιλοσοφία του Ρενέ Ντεκάρτ:

<https://www.youtube.com/watch?v=CAjWUrwvxs4>. Το βίντεο είναι στα αγγλικά, αλλά υπάρχουν ενσωματωμένοι υπότιτλοι στο Youtube σε διάφορες γλώσσες.

Βήμα 1: Ποιος ήταν ο Ρενέ Ντεκάρτ; (20 λεπτά)

Σε αυτό το στάδιο θα πρέπει να παράσχετε μια σύντομη παρουσίαση της ζωής του Ντεκάρτ, συμπεριλαμβανομένης της γέννησής του στη Γαλλία, της εκπαίδευσής του και των ταξιδιών του. Ίσως θα ήταν χρήσιμο να τονίσετε τον ρόλο του Ντεκάρτ ως μαθηματικού και φιλοσόφου, δίνοντας έμφαση στη συμβολή του και στους δύο τομείς ως έναν τρόπο να αιτιολογήσετε την επιρροή της φιλοσοφίας σε άλλους ακαδημαϊκούς τομείς.

Δείξτε μια φωτογραφία του Ντεκάρτ, εάν είναι διαθέσιμη. Ακολουθεί ένα παράδειγμα που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε:



Πηγή: 'René Descartes', Britannica, <https://www.britannica.com/biography/Rene-Descartes>.



Σε αυτό το στάδιο, το ηλεκτρονικό βιβλίο Little Philosophers σχετικά με τον Ντεκάρτ μπορεί να είναι χρήσιμο για την εισαγωγή στη φιλοσοφία του Ντεκάρτ. Σύνδεση με το ηλεκτρονικό βιβλίο: <https://littlephilosophers.eu/r2-e-books-and-augmented-reality-books/>.

Βήμα 2: Η Μέθοδος Αμφισβήτησης του Ντεκάρτ (20 λεπτά)

Αφού παρουσιάσετε στους μαθητές σας τον Ντεκάρτ, μπορείτε να προβείτε σε μια πιο εμπειριστατωμένη εισαγωγή στη μέθοδο της αμφισβήτησης του Ντεκάρτ ως βασική πτυχή της φιλοσοφίας του.

Θα πρέπει να εξηγήσετε πώς ο Ντεκάρτ προσπάθησε να αμφισβητήσει όλες τις πεποιθήσεις και τις ιδέες που είχε προηγουμένως, προκειμένου να βρει ένα θεμέλιο γνώσης που δεν θα μπορούσε να αμφισβητηθεί.

Θα πρέπει να εμπλέξετε τους μαθητές σε μια ομαδική συζήτηση σχετικά με τη σημασία του σκεπτικισμού και της αμφισβήτησης στην προσπάθεια αναζήτησης της αλήθειας. Καθώς αυτά μπορεί να είναι πολύπλοκα θέματα για τα παιδιά, μπορείτε να τους δώσετε κάποιες ερωτήσεις και υποθετικά σενάρια για να τα βοηθήσετε να εμπλακούν στη συζήτηση. Μερικά παραδείγματα περιλαμβάνουν:

- Έχετε παίξει ποτέ ένα παιχνίδι μαντέματος; Τι θα γινόταν αν δεν μπορούσατε να εμπιστευτείτε καμία από τις υποθέσεις σας; Πώς θα καταλαβαίνατε τι είναι πραγματικά αλήθεια;
- Αν ήσασταν αστυνομικός ερευνητής και προσπαθούσατε να λύσετε ένα μυστήριο, ποιες ερωτήσεις θα κάνατε για να βεβαιωθείτε ότι φτάνετε στην αλήθεια;
- Ο Ντεκάρτ είπε ότι μερικές φορές οι αισθήσεις και οι σκέψεις μας μπορεί να είναι σαν χαζοχαρούμενοι φίλοι που μας κάνουν φάρσες. Πώς νομίζετε ότι μπορούμε να είμαστε σίγουροι για κάποια πράγματα ακόμη και όταν οι αισθήσεις και οι σκέψεις μας παίζουν παιχνίδια;

Βήμα 3: Cogito, Ergo Sum (40 λεπτά)

Σε αυτό το στάδιο θα πρέπει να παρουσιάσετε το πιο διάσημο φιλοσοφικό ρητό του Ντεκάρτ, την περίφημη δήλωση, "**Cogito, ergo sum**" («**Σκέφτομαι, άρα υπάρχω**»).

Εξηγήστε πώς ο Ντεκάρτ χρησιμοποίησε αυτή τη δήλωση ως αφετηρία της φιλοσοφίας του, με στόχο να αποδείξει ότι μόνο η πράξη της αμφισβήτησης και του συλλογισμού μπορεί να αποδείξει την ύπαρξή μας. Με πιο απλά λόγια, ο Ντεκάρτ υποστηρίζει ότι ο απλός συλλογισμός και η αμφισβήτηση των πραγμάτων της καθημερινής μας ζωής είναι η απόδειξη ότι κάποιος υπάρχει, ακόμη και αν δεν μπορεί να είναι σίγουρος για την ύπαρξη του περιβάλλοντός του.



Θα πρέπει να ενθαρρύνετε τους μαθητές σας να προβληματιστούν σχετικά με το τι σημαίνει για αυτούς η ύπαρξη και πώς μπορούν να εφαρμόσουν αυτή την έννοια στη δική τους ζωή.

Ένα παράδειγμα για να βοηθήσετε τους μαθητές σας να εξοικειωθούν με αυτή τη φιλοσοφική δήλωση θα μπορούσε να είναι το εξής: Φανταστείτε ότι προσπαθείτε να συμπληρώσετε ένα παζλ και εξακολουθούν να λείπουν πολλά κομμάτια. Παίρνετε μερικά κομμάτια και προσπαθείτε να δείτε αν τα χρώματα ταιριάζουν με κάποιο μέρος του παζλ, που έχετε ολοκληρώσει μέχρι τώρα. Προσπαθώντας να βρείτε παρόμοια χρώματα, δείχνετε ότι σκέφτεστε και έχετε επίγνωση του εαυτού σας.

Σε αυτό το στάδιο, θα πρέπει να χωρίσετε τους μαθητές σας σε ομάδες των τεσσάρων έως πέντε μαθητών. Δώστε έναν γρίφο σε κάθε ομάδα και ζητήστε τους να τον συζητήσουν και να προσπαθήσουν να τον λύσουν μέσα στα επόμενα 15 με 20 λεπτά.

Στη συνέχεια, ζητήστε τους να μοιραστούν μερικές από τις ερωτήσεις και τις σκέψεις που είχαν κατά τη διάρκεια της επίλυσης των γρίφων. Εξηγήστε στους μαθητές σας ότι όλες αυτές οι ερωτήσεις αποτελούν απόδειξη της ύπαρξής τους, σύμφωνα με τη δήλωση του Ντεκάρτ «Σκέφτομαι, άρα υπάρχω».

Βήμα 4: Αναστοχασμός στις έννοιες του Ντεκάρτ (10 λεπτά)

Προς το τέλος του σχεδίου μαθήματος, θα πρέπει να ζητήσετε από τους μαθητές σας να αφιερώσουν λίγα λεπτά για να καταγράψουν τις σκέψεις τους σχετικά με τις ιδέες του Ντεκάρτ, εστιάζοντας ειδικά στη μέθοδο της αμφισβήτησης, "Cogito, ergo sum" (Σκέφτομαι, άρα υπάρχω).

Ζητήστε από μερικούς εθελοντές να μοιραστούν τις σκέψεις ή τις ιδέες τους με την υπόλοιπη τάξη και να απαντήσουν σε τυχόν ερωτήσεις που μπορεί να έχουν οι μαθητές σας.

Αναφορές:

'René Descartes', Britannica, <https://www.britannica.com/biography/Rene-Descartes>.

Little Philosophers, <https://littlephilosophers.eu/?lang=el>.

Youtube, PHILOSOPHY - René Descartes, The School of Life, [PHILOSOPHY - René Descartes](#).